

Posudek oponenta na bakalářskou práci Jakuba Vachušky

Regionální diferenciacie plodnosti v zemích Visegrádské čtyřky na úrovni NUTS 2 v období 1993–2016

Konec dvacátého století lze v zemích střední a východní Evropy považovat jako přelomové. Po období izolace komunistickým režimem, nastává období otevření hranic a přijímání nových trendů téměř ve všech aspektech života, demografii nevyjímaje. Bakalářská práce Jakuba Vachušky se zabývá vývojem plodnosti právě po tomto významném milníku v zemích Česku nejbližších, s nimiž tvoříme tzv. Visegrádskou čtyřku. Vzhledem k tomu, o jak významné období se v případě plodnosti jedná, se tak toto zaměření jeví jako velice vhodné a přínosné.

Předkládaná práce je se zahrnutím úvodní a závěrečné části složena třemi kapitolami na čtyřiceti devíti stranách. První kapitola dává náhled do struktury samotné práce, a zběžně popisuje samotné navazující kapitoly, zároveň blíže popisuje i důvody výběru faktorů plodnosti zemí Visegrádské čtyřky jako stěžejní zaměření předkládané práce. Na úvodní kapitolu navazuje kapitola druhá, která se podrobně věnuje diskusi literatury a teoretickému rámci práce. V několika podkapitolách jsou vcelku podrobně objasňovány okolnosti změn reprodukčního chování po pádu komunistického režimu, a to i v kontextu předchozích stavů. Je zde nastíněn nepovzbudivý trend vývoje plodnosti kolem přelomu tisíciletí, kdy se mnohé země Visegrádské čtyřky dostávaly až k hodnotám extrémně nízké úrovně plodnosti. Třetí kapitola je poté zaměřena na problematiku zdrojů dat a samotných analytických metod. Zdroj dat, v tomto případě databáze Eurostatu, je pro dané geografické zaměření práce dostatečná, byť vyžaduje vzhledem k pravidelným geografickým změnám na úrovni NUTS kontrolu a ověření použitelnosti dat v časových řadách. Tato problematika je však správně dostatečně popsána, a data vhodně upraveny. Metodologická část podrobně nastiňuje použité ukazatele, jejich výpočet a úpravu. Použité ukazatele jako úhrnná plodnost, specifické míry plodnosti, průměrný věk matky při narození dítěte a poté základní metody deskriptivní statistiky (směrodatná odchylka, variační koeficient) jsou vzhledem k zaměření práce dostatečné. Jako limitující můžeme ale sledovat nestandardní rozdělení na věkové skupiny (–24, 25–29, 30–34 a 35+), kdy jsou krajní intervaly nezvykle sloučeny. Dále pak řazení a popis jednotlivých metod by mohlo být méně chaotické a všeobecně přívětivější. Samotná analytická část, tvoří více jak polovinu celé práce, je velice pečlivě strukturovaně zpracována (být by bylo vhodné použít další úroveň řazení). Větší množství tabulek, kartogramů a grafů dovoluje dobrý náhled do řešené problematiky. Následně jsou zde i výsledky analytické části konfrontovány s hypotézami a popsány. V závěrečné kapitole jsou pak vhodně prezentovány závěry celé práce.

Až na drobná opomenutí ve formátování a zejména v nepřesných, případně zavádějících informacích (např. str. 34, kdy autor poukazuje na vyšší plodnost romské populace, ale nemá k tomuto tvrzení žádná data ani odkazy odborné literatury), nemá předkládaná bakalářská práce zásadní nedostatky. Teoretická část práce pak poskytuje dostatečný základ pro její analytickou část. Snad jen drobnou výtku lze spatřit v malé snaze o použití pokročilejších statistických metod.

Bakalářskou práci Jakuba Vachušky doporučuji k obhajobě.